

Dosarul nr. 2ra-989/23
2-20107976-01-2ra-17072023

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni (L. Danilișin)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (A. Garbuz, Iu. Grosu, A. Ciobanu)

ÎNCHEIERE

10 ianuarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
judecători

Ion Malanciuc
Diana Stănilă
Oxana Parfeni

examinând admisibilitatea recursului declarat de Valentina Ogorodnic,
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” împotriva Valentinei Ogorodnic cu privire la încasarea prejudiciului material,
împotriva deciziei din 02 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost admisă cererea de apel declarată de Valentina Ogorodnic și modificată hotărârea instanței de fond,

c o n s t a ț ă :

La 02 septembrie 2022, SA „Red-Nord” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Valentinei Ogorodnic cu privire la încasarea prejudiciului material.

În motivarea acțiunii a indicat, că prin Hotărârea Guvernului nr. 605 din 26.07.2017, cu privire la reorganizarea unor Societăți pe Acțiuni, s-a aprobat reorganizarea SA „Rețelele Electrice de distribuție Nord,, prin fuziune (absorbție) cu SA „Rețelele Electrice de distribuție Nord-Vest” (în calitate de societate absorbită). La data de 30.10.2017, Adunarea Generală extraordinară a acționarilor SA „Red-Nord” a aprobat contractul de fuziune prin-absorbție) între SA „Red-Nord” și SA „Red Nord-Vest” și actul de transmitere a activelor, capitalului propriu și datoriilor SA „Red Nord-Vest”.

În procesul verbal de transmitere a creanțelor privind recuperarea prejudiciului material la SA „Red Nord-Vest” entității SA „Red-Nord” la situația din 31 octombrie 2017, s-a depistat, că salariata Ogorodnic Valentina are datorii față de întreprindere în sumă de 19 171,67 de lei. Efectuând analiza faptului apariției acestei datorii, s-a constatat, că la data de 19.02.2015 Ogorodnic Valentina, care activa în cadrul „Red Dondușeni a SA „Red Nord-Vest” în calitate de tehnician-electrician, prin cumul magazioner, prin fractura internă SR.W1 –nr. 2677494, a primit de la depozitul central cablul SIP-5 2X35 cu lungimea de 5085 metri, conform ordinului nr. 77 din 15.09.2016, în cadrul SA „Red Nord-Vest” a fost efectuată inventarierea bunurilor

materiale aflate în gestiunea persoanelor cu răspundere materială din cadrul întreprinderii. În rezultatul inventarierii efectuate la gestionarea Ogorodnic Valentina în filiala Dondușeni au fost depistate lipsuri și anume: 1146 metri de cablu SIP-5 2X35 în valoare de 15 976,39 de lei.

A invocat reclamantul că având scopul de a ascunde neajunsul de cablu depistat, Ogorodnic Valentina, în urma înțelegerii prealabile cu directorul filialei - Lungu Vasile, în biroul ultimului, aflându-se la o ședință cu șefii de sectoare ale filialei Dondușeni au luat decizia să repartizeze în gestiunea șefilor de sectoare acest cablul. Ca rezultat, de către Ogorodnic Valentina, cei 1146 metri de cablu care era lipsă, au fost repartizați conform facturilor interne următorilor angajați: Adajaniuc Sergiu, inginer-electrician, Ceban Valentin, șeful sectorului nr. 1 filiala Dondușeni, Ursachi Iurie, șeful sectorului nr. 3 filiala Dondușeni, Vacarov Stanislav, șeful sectorului nr. 1 filiala Dondușeni. Toate facturile au fost semnate de către persoanele menționate și de către Ogorodnic Valentina și contrasemnate de Lungu Vasiliu, directorul filialei Dondușeni a SA „Red-Nord-Vest”. Ulterior, conducerea SA „Red-Nord-Vest” a depistat trecerea fictivă a 1146 metri de cablu SIP -5 2X35 în gestiunea sectoarelor menționate, trecerea acestora a fost anulată și prin facturi interne, cablul a fost transferat către gestionarea Ogorodnic Valentina.

A relatata reclamantul că, în procesul-verbal al ședinței comisiei centrale de inventariere a SA „Red Nord-Vest” constituită conform ordinului nr. 77 din 15.09.2016 și din 31.01.2017, pe ordinea de zi a fost discutat subiectul „Analiza rezultatelor inventarierii totale a valorilor materiale și patrimoniale, a imobilizărilor corporale și necorporale, a stocurilor, creanțelor, datorițiilor și altor elemente de bilanț”. În procesul verbal menționat, la compartimentul neajunsuri, este indicată gestionarea Ogorodnic Valentina - cablul SIP - 5 2X35 cu lungimea de 1146 metri în sumă de 15976,39 de lei.

Prin ordinul nr. 20 din 10.02.2017 s-a dispus efectuarea anchetei de serviciu pentru stabilirea tuturor circumstanțelor care au dus la apariția prejudiciului cauzat SA „Red Nord Vest” de către salariații care poartă răspundere materială, implicit gestionarea Ogorodnic Valentina. Din explicațiile în scris ale ultimei, solicitate de Comisia de anchetă, Ogorodnic Valentina a explicat, că în luna noiembrie 2016 după inventarierea anuală a fost depistat, că metrajul cablului SIP - 5 2X35 în tamburul de cablul nu corespunde celui stabilit la inventariere. În luna noiembrie 2016, cablul respectiv nu a fost eliberat nimănui din gestionari. În explicațiile sale Ogorodnic Valentina a relatat, că a informat directorul filialei Dondușeni a SA „Red Nord-Vest”, care la rândul său a înaintat administrației un demers referitor la neajunsul de cablu.

A menționat reclamantul că, Ogorodnic Valentina este persoană cu răspundere materială, conform contractelor de răspundere materială deplină nr. 166 din 14.09.2005 și nr. 210 din 17.03.2009. De către SA „Red Nord-Vest” s-au expediat materialele la IP Dondușeni la data de 26.06.2017, care a pornit o cauză penală în temeiul art. 1 alin. (2) lit. c) Cod penal, iar la data de 24.09.2018 de către procuratura raionului Dondușeni urmărirea penală în cazul dat a fost suspendată pînă la identificarea persoanelor, care urmează a fi puse sub învinuire.

Reclamantul a notat că, Ogorodnic Valentina este persoana cu funcții de răspundere materială deplină și aceasta urmează să achite prejudiciul cauzat.

A solicitat reclamantul încasarea de la Ogorodnic Valentina în beneficiul SA „Nord-Vest” a prejudiciul material în mărime de 19 171,67 de lei și a taxei de stat în mărime de 575,15 lei.

Prin hotărârea din 06 iulie 2022 a judecătorei Edineț, sediul Dondușeni, a fost admisă cererea de chemare în judecată înaintată de SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” împotriva Valentinei Ogorodnic.

S-a încasat de la Ogorodnic Valentina prejudiciul material în mărime de 19 171,67 lei de lei și taxa de stat în mărime de 575,15 de lei.

La 14 iulie 2022 Ogorodnic Valentina prin intermediul avocatului Teleba Snejana a depus apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea apelului cu casarea integrală a hotărârii instanței de fond, pronunțarea unei noi decizii prin care acțiunea să fie respinsă.

Prin decizia din 02februarie 2023 a Curții de Apel Bălți, s-a admis apelul declarat de către avocatul Teleba Snejana, în interesele Valentinei Ogorodnic. S-a modificat hotărârea din 06 iulie 2022 a judecătorei Edineț, sediul Dondușeni, prin micșorarea sumei dispuse spre încasare de la Ogorodnic Valentina, cu titlu de prejudiciu de la 19 171,67 de lei pînă la 15 976,39 de lei și a taxei de stat de la 575,15 de lei pînă la 479,29 de lei.

Pentru a decide astfel instanța de apel a reținut că, Ogorodnic Valentina nu a contestat anchetele de serviciu efectuate de către reclamant, mai mult ultima nu neagă faptul, că a primit în gestiune spre păstrare bunurile materiale, inclusiv cablul SIP -5 2X35 și nici distribuirea cablului lipsă prin facturi interne și faptul, că ulterior aceste facturi au fost anulate.

Astfel, instanța de fond corect a apreciat mărimea prejudiciului material care a fost adus SA „Red Nord-Vest”. De către reclamant au fost respectate toate prescripțiile prevăzute de lege referitor la stabilirea mărimii prejudiciului material și cauzei apariției acestuia, deoarece pînă la emiterea ordinului privind repararea prejudiciului material de către salariat, angajatorul a efectuat o anchetă de serviciu pentru stabilirea mărimii prejudiciului material pricinuit și a cauzelor apariției lui. Pentru efectuarea anchetei de serviciu, angajatorul a creat o comisie cu participarea specialiștilor în materie, a solicitat explicații în scris de la salariat, iar refuzul de a concretiza explicația în scris a fost consemnată într-un proces-verbal semnat de către un reprezentant al angajatorului și unul al salariaților.

De asemenea, instanța de fond corect a statuat că Ogorodnic Valentina activând în funcția de magazioner la SA „Red Nord-Vest,” poartă răspundere materială deplină pentru neasigurarea integrității bunurilor transmise la păstrare și aflate în gestiunea sa, or, în baza contractului de răspundere materială este responsabilă pentru neajunsul depistat.

A menționat Curtea de Apel Bălți că, prin cererea de chemare în judecată s-a solicitat încasarea prejudiciului material în mărime de 19 171,67 de lei, pentru neajunsul de cablu de 1146 metri. Prin factura de furnizare a cablului a fost indicat prețul de 13,9410 de lei pentru un metru, drept urmare suma spre încasare cu titlu de prejudiciu material de la Ogorodnic Valentina este de 15 976,39 de lei și nu de 19 171,67 de după cum pretinde reclamantul.

Totodată, reieșind din faptul că instanța de apel a ajuns la concluzia că suma încasată cu titlu de prejudiciu material urmează a fi modificată prin micșorarea

acesteia, în atare situație urmează a fi micșorată și suma încasată cu titlu de taxă de stat de la 575,15 de lei la 479,29 de lei.

A mai indicat instanța de apel că argumentul apelantei Ogorodniuc Valentina precum că nu poate fi vorba de răspundere delictuală din partea sa pe motiv că lipsește o decizie definitivă privind stabilirea vinovăției sale, Colegiul a relatat, că funcția de magazioner, deținută de către intimata /apelanta Ogorodniuc Valentina se atribuie la categoria angajaților cu care angajatorul poate încheia contracte cu privire la răspunderea materială individuală deplină pentru neasigurarea integrității valorilor transmise, în acest sens fiind încheiat un astfel de contracte între angajator și Ogorodnic Valentina.

La 15 iunie 2023 Valentina Ogorodnic a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei contestate, cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că, în lipsa unei decizii definitive privind stabilirea vinovăției în cauzarea prejudiciului dedus judecătii nu poate fi vorba de angajarea vreunei răspunderi delictuale. Pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale. Temeiul răspunderii delictuale este componența delictului civil. Componența delictului civil constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare și suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale. Componența delictului civil include următoarele elemente (condiții): prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția. Acestea sunt condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiții potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală. Pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită și prejudiciu să existe un raport causal. Raportul causal este și condiția în funcție de care se determină mărimea despăgubirii. Se repară numai prejudiciul care este consecința directă a faptei ilicite. Pentru angajarea răspunderii delictuale este necesară, potrivit regulii generale, vinovăția autorului faptei ilicite.

A mai indicat recurenta că reclamantul-angajator nu a emis ordinul de constatare a existenței și imputare a prejudiciului, deci de fapt, angajatorul nu poate pretinde în instanță că ar fi existat prejudiciu, sau încasarea acestuia. Potrivit pct. 4 din contactul cu privire la răspundere materială, salariatul nu poartă răspundere materială, dacă dauna s-a produs nu din vina lui.

A susținut că instanțele inferioare nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, aplicând o lege care nu trebuia să fie aplicată și au interpretat în mod eronat legea.

Menționează că, actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, punând în pericol dreptul la un proces echitabil. Conținutul hotărârii judecătorești trebuie să cuprindă examinarea chestiunilor în fapt și în drept, dispozițiile legale aplicabile raportului juridic dedus judecătii, care în final au format convingerea instanței cu privire la soluția pronunțată.

Consideră că, constatările instanței de apel nu conțin o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise, astfel încât instanța de recurs este cea care are posibilitatea de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea deciziei atacate.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Bălți a pronunțat dispozitivul deciziei la 02 februarie 2023.

La 20 aprilie 2023, copia deciziei din 02 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți a fost expediată în adresa participanților la proces, fapt confirmat prin scrisoarea de expediere a actului judecătoresc (f.d.198).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul declarat de Ogorodnic Valentina, la data de 15 iunie 2023 se consideră depus în termenul stabilit de lege.

Curtea Supremă de Justiție, la 18 iulie 2023, a expediat în adresa participanților la proces copia recursului declarat de Ogorodnic Valentina cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire, anexată la materialele dosarului (f.d. 213).

La 21 august 2023 SA „Red Nord” a depus referință la cererea de recurs prin care a solicitat, declararea recursului depus de Ogorodnic Valentina, inadmisibil.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art.IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de Ogorodnic Valentina a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încalcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea *Helmers c. Suediei* 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Ogorodnic Valentina, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de

procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270 și 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ogorodnic Valentina.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Ion Malanciuc

judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni